

3. hogy a rendes méretű deszka mellett előállított léczmennyiség, a rönkö vastagságának apadásával szintén apad;

4. hogy azon esetre, ha a deszka szélességét ki nem adó falapok léczre metszetnek fel, különben pedig rendesen deszka és lécz termeltetik, a léczmennyiség, a rönkövastagság apadásával növekszik, s e növekvés különösen a 30 cm. középvas-tagság alóli rönköknél érezhető.

5. A fentiek összevonásából az esetben, ha a deszka szélességét ki nem adó falapok szegélyzetlen deszkának hagyatnak s mint ilyenek értékesítettnek, azon kívül pedig rendes deszka és lécz termeltetik, a kihozatali százalék nagyobb, mint az esetben, ha a szegélyzetlen deszkából lécz vágatik. E különbség az itt tárgyalt legvastagabb 50 cm. középméretű rönkö-nél 5 0/0-ot teszen, s a rönkö vastagságának apadásával folyton nő, míg 25 cm. középvas-tagságu rönkönél 40 0/0-ot ér el.

(Vége köv.)

Még egy szó a bükkfaléczek gyártásához.

Közli: Beauregard Lajos, Coburg-herczeg erdőigazgatója.

Ezen, ugy szólva kiválóan magyar-osztrák iparág a legujabb időben mindinkább nagyobb kiterjedésnek indul, s minden erdésznek, minden nagyobb birtokosnak, ki távol fekvő vidékeken tetemes bükkösök felett rendelkezik, jogosult oka lehet e lendületnek örülni, az ügyet felkarolni s lehetőleg előmozdítani.

Az iparosok és gyárosok azonban szerződéseiknek, ide nem számítva a tiszteletre méltó ritka kivételeket, rendesen oly alakot tudnak kölcsönözni, hogy a birtokos nemcsak a remélt hasznot nem veszi, de legtöbb esetben még saját pénzével kénytelen pótolni a keletkezett hiányokat.

Eljárásuk ugyanis a következő:

A gyáros az illető erdőbirtokosnál, annak meghatalmazott-

jánál vagy hivatalnokánál megjelenik s 50—60 krt ígér egy köbláb, a legközelebbi vasuti állomáshoz szállított bükkfaléczért. Az ajánlat csábító s a vevő szintugy árad kecsegtető ígéretekől. Legtöbb esetben lépre is megy a tulajdonos s megkötí a szerződést, melynek révén a vevő a jogot, léczeket különféle hosszakban s vastagsági méretekben és szükség, valamint hasznavehetőségek szerint, mindenkor fentartja, s melyben egyszersmind kimaradhatatlan passusonként „a léczek teljesen ág-, göcs s szijács nélküli minősége, egyenes, egészséges üde volta“ figurál.

Az első két három átvétel egész nyugodtan foly le, még egy kar vastagságu göcs sem vétetik különös figyelembe, mi valóban nem is kerülhető el sok esetben, ha csak a fele fát selejtesnek tenni nem akarjuk.

Csakhamar azonban megváltozik a kép.

A vevő, ki ily módon több birtokosnál szerződésileg biztosítékot szerzett, s butorgyárát a kellő nyers anyaggal ily formán több hónapra látta el, most egyszerre igen finyássá kezd válni. Minden gombostűfej nagyságu göcsöcske miatt nehézségek vetődnek fel, minden lécz egyszerre szélirányos növést tanusít, mindegyikén immár biztos jelei vehetők észre a redvesedésnek stb. stb. Egyszóval a birtokos, ki hozamát körülbelöl 40—45⁰/₀-ra tette s számvetését e szerint megalapította, most 12—15⁰/₀-nyira látja csökkentve hasznát, mely alig képes többé saját termelési költségeit fedezni.

A következmények előre láthatók. A birtokos 100 köbláb nyers fa után 40 köbláb lécz helyett alig lévén képes 15 köblábot kihozni, nyers anyagjából csakhamar kifogy, szerződésileg megalapított szállitmány-mennyiségét ennél fogva betartani nem képes s a legnagyobb kellemetlenségnek és zavaroknak néz elébe.

Nem csoda, hogy a fenforgó körülmények között az erdőbirtokos nem fog késni eféle szerződéstől való menekvését

keresni, csakhamar meggyőződven arról is, miszerint vevő uramék, a mily előzékenyek, udvariasak (coulansak) és sokat mondók voltak a szerződés megkötésekor, ép oly fagyosak, rövidek s önhittek követeléseikben akkor, a midőn látják, hogy kívánataiknak eleget tenni nem igen siet, vagyis jobban mondva, nem tehet a birtokos. Igen magas bánatpénz vagy pörlekedés nélkül ritkán sikerül kibontakozni ily ügyletek alól, sőt ugy tetszik, mintha napjainkban az ily módon elért bánatpénzek és birságolások egy rendszeresen vezetett butorgyár költségvetésének el nem maradható részeit képeznék.

A kisebb kellemetlenségekről csak melleleg teszünk említést, így p. o. ha a vevő észre veszi, hogy 2 öles rönkök állnak készen a vágatáshoz, egyszerre csupa 3—4 öles léceket rendel. stb. stb.

Ily kezelés mellett a selejtes áru okvetlenül oly nagy mérvben halmozódik fel a fűrész körül, hogy a szó szoros értelmében nem tudni mitévők legyünk vele, annál is inkább, mivel a bükkfa fűrészelés által jóformán más czélokra el nem árusítható alakba lett hozva, s anélkül is csak ott fogunk bükkfa lécek készítéséhez, hol a kelendőség más árucikkekre teljesen hiányzik.

Mindamellettt véleményünk oda irányul, miszerint ezen iparág nemcsak hogy el ne nyomattassék, sőt minél inkább s tüzetesebben karoltassék fel minden helyt, a hol erre alkalom nyílik, ugy azonban, hogy a vevő a terhet nem csupán a kezelő vállaira róva, egyedül haszonnal, a birtokos meg mindig kárral dolgozzék, hanem egymás közt felosztva ugy, hogy az utóbbi nagyobb s szabadabb tért nyerhessen s képes legyen megélni.

Adjunk el a gyárosoknak egész erdőrészeket, építsünk vagy adjunk bérbe nekik fűrészeket, árusítsuk el a bükkfa rönköket magukat, szállítsuk nekik a fűrészhez, csak ovakodjunk a kész fűrészáru eladásától.

A legesekélyebb, egy köbláb nyers fa után járó 3—5 krnyi tőár, habár kis, de legalább biztos hasznot hajt az erdőbirtokos javára, míg a kész bükkfaléczek árusítása mindig okvetlen kárba fogja rántani.

Igaz, hogy az ezen ügylet mellett származó tömérdek hulladékfa értékesítése sok esetben még mindig kérdéses dolog s épen ezen értékesítés lehetősége azon tényező, melytől az erdőbirtokos ügyletének sikeres vagy hátrányos menete függ. Minden körülmények között azonban óvakodjék a hulladékfa darab szerinti átvételétől s hagyja annak értékesítését is a vevőre.

A Flandriai gróf, Anhalt Dessau, Sz. C. G. herceg s több más nagybirtokos jószágigazgatóságai sokat tudnának beszélni a bükkfa léczek jutányos üzletéről, sőt a főherceg Albrecht-féle, példásan vezetett tescheni administratio is csak hosszadalmas bonyolódott pör után tudott egy ily szerződés alul megmenekedni.

A selmeczbányai m. kir. erdőakadémia növénykertjei.

Irta: Dietz Sándor, egyetemi tanársegéd.

(Folytatás és vége.)

Ha figyelembe vesszük a multakról szóló gyér adatokat, ha tekintetbe vesszük a kertek azon állapotát, melyben azokat a magyar aera emberei átvették, ha ismerjük az akkori kor hanyagságát e szak teendői közül, lehetetlen fel nem tennünk azt, hogy a kertek bizony nem feleltek meg az akkori kor igényeinek sem, annál kevésbé a jelen korénak!

Lássuk a mult e szomorú képe után, vajjon a jelen mennyiben mutat vigabb képet, míg a multban a hanyagságot, törekvéshiányt láttuk, úgy itt a jelenben, mely Wagner, Illés